

Nr 112.

Av fröken **Hesselgren**, om understöd till deltagande i vid folkhögskolor anordnade kortare kurser, huvudsakligen avsedda för industriarbetande ungdom.

Folkhögskolornas betydelse för landsbygdens ungdom torde nu vara allmänt erkänd och staten har även visat sig uppskatta dessa bildningsanstalter genom att tilldela såväl skolor som elever anslag av allmänna medel.

Det finns emellertid en stor grupp av unga män och kvinnor, som kanske mer än alla andra skulle behöva den utbildning, som folkhögskolan kan ge, nämligen den industriarbetande ungdomen. Med undantag av ett par folkhögskolor, som huvudsakligast varit till för industriungdomen, har denna endast i enstaka fall sökt sig till folkhögskolorna. Detta av olika skäl. Så torde de ekonomiska svårigheterna vara för dem större än för t. ex. bondeungdomen, då de i regel mycket tidigt bli helt självförsörjande och ofta deras egen och i viss grad deras anhörigas utkomst är avhängig av deras dagliga arbete, som dessutom är i hög grad osäkert, beroende som det är på oberäkneliga konjunkturer. Även torde städernas och de stora industrisamhällellenas lockande nöjesliv vara en bidragande orsak till att förståelsen för folkhögskolan senare vaknat hos denna ungdom. Men största orsaken till att intresset för folkhögskolan ej trängt igenom torde vara obekantskapen med denna skolforms mål och arbetssätt.

Denna ungdom, som så tidigt utsättes för alla de svårigheter, som vår tids initiativfattiga, enformiga och mekaniserade industriarbete medför, försättes genom vistelsen vid en folkhögskola i en helt annan omgivning, som lär dem känna livet från en annan och rikare sida samt vidgar och fördjupar deras syn på tingen. Där möter dem även kamratlivet i andra och friskare former än på arbetsplatsen.

Under de sista åren ha en hel del försök gjorts med att sända ut fabriksungdom till folkhögskolor på längre eller kortare kurser och resultaten ha varit synnerligen goda. De folkhögskolor, som mottagit dem som elever, ha uttalat sitt stora intresse för saken och önska ett fortsatt arbete på denna väg. Omdömena från arbetsplatserna ha också varit gynnsamma, i stället för att draga de unga från arbetet har det ofta gjort dem vaknare och dugligare i sin gärning. Ungdomen själv har ej ord nog för att uttrycka sin glädje och

tillfredsställelse med sin vistelse på folkhögskolan, och man ser hos dem inte blott ett vaknat intresse för arbetet utan också en större ansvarskänsla för kamraterna och förhållandena på arbetsplatsen.

Frånräknat dem, som varit vid de ovan omnämnda särskilda arbetarfolk-högskolorna, har t. ex. från en enda arbetsplats i Stockholm ett 70-tal under längre eller kortare tid varit vid folkhögskola, från Norrköpings fabriker har också ett 70-tal varit ute. Dessa försök ha möjliggjorts genom på privat väg eller från fackföreningar och Arbetarnes Bildningsförbund insamlade stipendier. I allmänhet ha de unge ej kunnat delta i någon av de längre kurserna, dels på grund av ekonomiska svårigheter, dels därför att det varit svårt att utan att mista sin anställning vara så länge borta från arbetsplatsen. Om än en del arbetsgivare börjat inse betydelsen av en tids vistelse vid folkhögskola, måste man dock räkna med, att för dem såväl som för ungdomen själv förståelsen härför måste växa fram gradvis. För dem, som sysselsatt sig med denna fråga, har det därför blivit alltmera klart, att vägen härtill vore möjligheten att ordna korta kurser på 1—3 veckor på härför lämpade folkhögskolor, helst under pågående längre kurs, så att ungdom från olika arbetsområden finge råkas och industriungdomen även under denna korta kurs finge lära känna »folkhögskoleandan». Sådana kurser få ej göras så långa, att eleverna tycka sig därmed ha »genomgått folkhögskola», detta skulle kunna bli ett hinder för folkhögskolans strävan att fördjupa bildningsarbetet. En längd av 3 veckor skulle hålla kursen inom ramen för en propagandakurs, som kunde sprida förståelse och intresse för denna utbildnings betydelse bland industriens folk, såväl arbetare som arbetsgivare, och bana väg för de längre kurserna. Den, som förstår vad en tids vistelse vid folkhögskola är, kan nog sedan stimuleras att samla för en längre kurs för att med hjälp av de vanliga statsstipendierna kunna genomgå densamma.

Men om dessa korta kurser skola kunna få någon anslutning, måste man även för dem kunna räkna med stipendier. Detta vore ej heller någon oförsökt nyhet, i det att understöd redan nu lämnas för korta småbrukarkurser, där elev av anslaget »till understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisning» kan erhålla kr. 1.50 per dag. Med en kurs på 3 veckor skulle det betyda ett stipendium på c:a 30 kr., som givetvis skulle vara till hjälp. En summa av t. ex. 5,000 kr. skulle möjliggöra dylik hjälp till ett par tusen industriungdomar. Tanken på korta folkhögskolekurser utanför folkhögskolan har ju upptagits i Sakkunniges förslag: »angående det fria och frivilliga folkbildningsarbetet» och även på sina håll praktiserats. Här skulle dylika kurser förläggas inom folkhögskolans egen ram, i ännu intimare samarbete med folkhögskolan själv.

Alla folkhögskolor lämpa sig naturligtvis ej härför. De böra ligga lämpligt i förhållande till olika industriorter. Utrymmesförhållandena böra helst vara sådana, att kursen kan samordnas med någon av de längre kurserna, och ledningen bör naturligtvis vara särskilt för saken intresserad. Anordnandet av sådana kurser bör givetvis ske i samråd med samtliga för saken intresserade parter och bör såsom hittills skett kunna anordnas även av andra föreningar och folkbildningsföretag än folkhögskolorna själva.

Här föreslagna anordning skulle säkerligen bidra till förståelsen för folkhögskolans betydelse för industriungdomen och för denna bli en verklig hjälp i att övervinna de svårigheter, som det industriella arbetet medfört icke minst för det uppväxande släktet.

På grund av vad som ovan anförts, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att understöd ur anslaget till understöd åt folkhögskoleelever till viss del måtte kunna utgå till deltagare i vid folkhögskolor anordnade kortare kurser, huvudsakligen avsedda för industriarbetande ungdom.

Stockholm den 21 januari 1926.

Kerstin Hesselgren.

I motionens syfte instämma:

Anders Örne.

G. H. von Koch.

And. Pers.

Sigfrid Hansson.
